Н. М. Кравцова, О. Д. Придаток

ЧАСТИНА 2

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

1

Видавництво «Підручники і посібники»

Н. М. Кравцова, О. Д. Придаток

2 ЧАСТИНА

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

1

підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видавництво «Підручники і посібники»

УДК 811.161.2(075.2)
К 77

Підручник розроблено відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(*наказ МОН України від 06.07.2018 р. № 734*)

Видано за рахунок державних коштів
Продаж заборонено

Умовні позначення

— мовно-логічні ігри

— дослідження мовних явищ

— тексти для дітей, які вміють читати

— із джерел народної мудрості

виплив — слово з буквою, яка не вивчалася

★ — творче завдання

Кравцова Н. М., Придаток О. Д.
К 77 Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. У 2 ч. Ч. 2 / Н. Кравцова, О. Придаток. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. — 96 с.
ISBN 978-966-07-3221-6

УДК 811.161.2(075.2)

ISBN 978-966-07-3221-6

© Кравцова Н. М., Придаток О. Д., 2018
© Видавництво "Підручники і посібники", оригінал-макет, 2018

Дорогі першокласники!

Ви продовжуєте мандрувати сторінками нашого підручника. Він допомагатиме вам пізнавати чарівний світ рідного слова, рідної мови. Підручник допоможе вам навчитися швидко читати, спілкуватися з друзями, пізнавати красу довколишнього світу.

Адже ще не всі стежки-дороги пройдені. Ще багато цікавого і невідомого зустрінете ви разом з новими літерами на сторінках підручника.

Тож ростіть здоровими, допитливими, наполегливими. Нехай ваші старання розквітнуть веселковими барвами рідної української мови.

Ш ш

Ши

шишка — каштан

→ плоди

Прочитай швидко

	а	і	и
ш	ша	ші	ши
с	са	сі	си
з	за	зі	зи

	ш	с	з
у	уш	ус	уз
о	ош	ос	оз
е	еш	ес	ез

шви — шве
шко — шка
шта — шту
шмі — шмо

Гра «Склади слова»

шип шка ши ду ма на по

Гра «Утвори нові слова»

Ромашки → мак ? ?

Школярі ідуть у школу.

ШКОЛА

Он наша школа. Вона велика і світла. Там — Алінині товариші. Пролунав дзвінок.

— Ура! Перерва!

Школярі зраділи. Артур ліпив машину з пластиліну, а Марина — мишку-шкряботушку. Мишко і Наталя вибрали шашки. Мирослава бубоніла вірш про волошку. Саша прошепотів до Аліни:

— Аліно, подивись на дерево. Там сидить шпак.

Пролунав дзвінок. У класі тиша. Наша Соломія Дмитрівна сказала:

— Діти, пишемо у зошиті: «До нас прилетіли шпаки».

СКОРОМОВКА

Шишкарик у дзьобі
шишку тримав.
Шишкар із шишки
насіння виймав.

Гра «Відшукай слова»

ольшипшинаовкромашкадтволошкаумал

ДРУЗІ ПІЗНАЮТЬСЯ В БІДІ

У далекому лісі росла Шипшина. Навесні вона вкривалася зеленим листям. Потім Шипшина пишалася маленькими квітками. А восени плоди Шипшини ставали лікувальними.

У Шипшини були друзі Ромашка і Волошка. Ромашка була біла-біла. А у Волошки були квіти, як небо. Друзі раділи співу пташок.

Шипшина, Ромашка та Волошка товаришували з Вітром. Він розповідав веселі новини. Але якось Вітер прилетів сумний:

— На звірят напала простуда. Нічим лікуватися! Як бути?

Думали-думали друзі та й придумали. Вирішили передати звірятам потрібні ліки. Але не таблетки, а природні дари. Шипшина поклала у мішок плоди, а Ромашка та Волошка — квіти.

Приніс Вітер звірятам мішок із ліками. Вони зраділи, подякували за допомогу. Зварили відвар. Простуда швидко минула.

Ось так друзі допомогли звірятам.

Жж

Жж

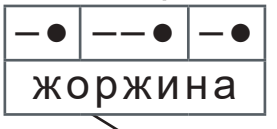

Прочитай швидко

	у	и	о
ж	жу	жи	жо
ш	шу	ши	шо
с	су	си	со

	ж	ш	с
а	аж	аш	ас
і	іж	іш	іс
е	еж	еш	ес

жме — шме
жва — шва
жди — шти
жлу — шлу

Гра «Склади слова»

жу **Же** **жи** **вель** **ня** **жор** **ра** **на**

ти — бі / дру — жиш

ти — ка / мо — жеш

Гра «Утвори слово з пропущених букв»

1. ж..лудь
2. ..ито
3. жорж..на
4. подорож..ик
5. ведмеж..

о, **и**, **ж**, **н**, **а**

Жанна збирала ожину.

ЧИСТОМОВКА

Жу-жу-жу — казку розкажу,
жа-жа-жа — спіймали йоржа,
жі-жі-жі — жваві у воді йоржі.

З книгами жити — з добром дружити.

ЖУРАВЕЛЬ І ЖОРЖИНА

Побачив Журавель незнайому квітку. Та й каже:

— Ти така красуня, вся жовтенька, ніби світло. Як тебе звати?

— Мене звати Жоржина. А ти такий поважний, справжній красень. Як до тебе звертатися? — запитала красуня.

— Називай мене Журавлем! — відповів красень. — Де ти, Жоржино, живеш?

— Я росту, Журавлику, серед друзів-квітів на клумбі та у квітнику. А де твоя домівка?

— Он біля болота. Там живе моя журавлина родина. Радий знайомству, Жоржино! — сказав Журавель.

— На все добре, друже! — промовила Жоржина.

КНИЖКА — ДЖЕРЕЛО ЗНАНЬ

Кожного тижня Жанна, Кирилко та Матвійко ідуть у бібліотеку. Там дітей жде Ірина Максимівна.

— Дайте, будь ласка, мені книжку про стрижа, — попросила Жанна.

— Бери, Жанно, — відповіла Ірина Максимівна. Тут написано не тільки про стрижа, а й про жайворонка і журавля.

— А мені, Ірино Максимівно, дайте, будь ласка, книжку про рослини, — попросив Кирилко.

— На, Кирилку. Тут розповіді про подорожник, ожину та жоржину.

— Ірино Максимівно, можете запропонувати книжку про моржів? — запитав Матвійко.

— Авжеж. У книзі описано, де і як живуть моржі.

Діти подякували бібліотекареві.

— Діти, — сказала Ірина Максимівна, — уважно прочитайте книжки. А потім поділитеся враженнями.

КАЗКА ПРО ЖОЛУДЬ

Українська народна казка

Жили собі дід і баба. Вони були дуже бідні. Якось старенькі пішли до лісу і назбирали жолудів. Вдома спробували їх. Жолуді дідові та бабі сподобалися, бо за смаком були схожі на хліб. Один із жолудів закотився під піч. Пригрівся там і почав рости. Дід розібрав піч. Жолудь ріс вище і вище. Дід розібрав стріху* і жолудь доріс аж до неба.

Дід узяв мішок і поліз по дереву. Аж біля самого сонечка побачив він жорна*, забрав їх собі і спустився донизу. А за ним вслід посипалися жолуді.

Попробували старенькі молоти їх на жорнах, вийшло гарне борошно. Баба на радощах напекла пампушок, млинців. Самі їли і людей пригощали. Старенькі більше ніколи не голодували.

**Стріха* — покрівля будинку.

**Жорна* — пристрій, яким розмелюють зерно.

Г г

горіх

груша

плоди

Прочитай швидко

	а	і	и
г	га	гі	ги
к	ка	кі	ки
ж	жа	жі	жи

	г	к	ж
у	уг	ук	уж
о	ог	ок	ож
е	ег	ек	еж

гра — гру	гру — кру
гви — гві	зга — зка
згу — зге	гре — кре
вго — вга	глі — клі

Гра «Складай слова»

гі — я — дка — о — рок — лка

гривна

гривня

огірок — грак

голуб — горнятко — гарбуз

РОЗМОВА ПТАХІВ

На гілку горобини сів снігур. Він говорить до грака:

— Гарно було мені тут узимку! Кругом багато снігу. Горобина годувала мене ягідками. Але сьогодні наша зграя відлетить ген за гори, далеко-далеко. І надовго. До осені. Потрібно годинами летіти, гори минати.

Грак у відповідь:

— А я тільки сьогодні прилетів. Лише годинку вдома. Гарно як навкруги! Сніг розтав. Трава виглянула із землі. Я радий! Довго тривала моя розлука. Я сумував за голубами і високим грабом.

— Зустрінемося восени! Тоді я буду відлітати далеко-далеко, ген за гори. А ти восени з першим снігом прилетиш у рідний край. Я і горобина зі стиглими ягодами виглядатимемо тебе! Гарного тобі дня!

ДОВГА ЛОЗА

Сьогодні гарна погода. Горпинка та Ганнуся пішли гуляти у двір. Там друзі гралися у гру «Довга лоза».

Гаврилко та Ігор, Гнатик та Богдан стоять один за одним. Ген позаду біжить Кирилко. Він перестрибнув через Гаврилка, Ігоря, Гнатика, Богдана. Тепер Кирилко попереду колони. А Гаврилко почав стрибати. Потім стрибали Ігор, Гнатик, Богдан.

Друзі галасували та реготали. Гарна гра «Довга лоза»!

★ **Попрацюйте в парі.** Розкажіть про свої улюблені ігри.

ДОБРОГО РАНКУ, ПРОМІНЧИКУ!

— Доброго ранку, промінчику!
Чом ти присів на камінчику?
— Я зігріваю мураху,
морозив мороз бідолаху.

Василь Струтинський

ДОБРИЙ ГНОМ

У кімнаті під вікном
проживає добрий гном.
Тільки Лесь у ліжко ляже —
гном йому *добраніч* каже.

Людмила Лежанська

Ґ ґ

– ●	– – ●
ґазда	

– ●	– – ●	= ●
ґаздиня		

господарі

Прочитай швидко

	у	и	о
ґ	ґу	ґи	ґо
г	гу	ги	го
к	ку	ки	ко

	ґ	г	к
а	аґ	аг	ак
і	іґ	іг	ік
е	еґ	ег	ек

ґру — гру
ґла — гла
ґні — гні
ґно — гно

Гра «Складли слова»

ґа нок ва ка зда

к
ґ

ґаздиня аґрус ґердани ґелґотав
ґаздині аґрусове ґудзики ґелґотали

Яка гава в воду, така і з води.

ГАРНІ ҐАЗДИНІ

У нас у родині всі гарні ґаздині!

Мама рве ягоди аґрусу. Вона готуватиме аґрусове варення. Воно корисне. Буде запас на зиму.

Бабуся Горпина — майстриня. Вона пошила маленькому Владу жилет. До обновки пришила ґудзики.

Галинка сидить на ґанку. Вона плете ґердани з бісеру.

Мала Ганнуся пасе гусенят. Гусенятка весело ґелґочуть:

— Ґа-ґа-ґа! Мала Ганнуся, а й вона гарна ґаздиня!

Є є

Є є

=● –●– єнот

–● =●= заєць

звірі

Прочитай швидко

ем	ен	ел	ев	ес	ек	ер	ет	ез
єм	єн	єл	єв	єс	єк	єр	єт	єз

не	ле	те
нє	лє	тє
синє	ллє	третє

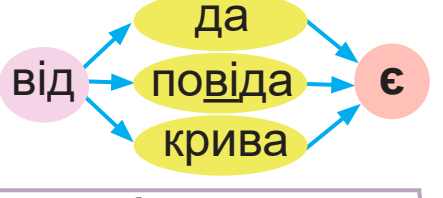

*2.*комар — *5.*сила! *4.*й *3.*то *1.*Що

Єва вишиває рушник.

ЗАВЗЯТІ ДІТИ

Пишається мама синами і доньками:

— Єва у нас гарно вишиває. А Євгенко майструє клітку для папуги.

Тато підтримує:

— Єгор допомагає мені по господарству. А Євдокія випікає добрі пироги з маком.

Бабуся теж радіє: ростуть завзяті діти!

СКОРОМОВКА

Єва ліпить єнота.
А Євген – бегемота.
Радіє єнот:
його зустріне бегемот!

ВЕСНЯНІ ДАРУНКИ

Зустріла допитлива Єва Весну і запитує:

— Весно, які дарунки ти мені принесла?

— Багато світла і синє-синє небо. На ньому веселка. Вона виграє кольорами.

— І все?

— У лузі, дитино, літає барвистий метелик. А в полі стрибає зелений коник.

— Весно, які квіти ти даруєш?

— І білі підсніжники, і блакитні проліски, і сині квіти сон-трави.

— А які пісні ти отримуєш у подарунок від друзів?

— Веселі трелі сіренького соловейка та мелодійні пісні чорного дрозда. У траві подає звуки коник.

— Красуне-весно, кому посилаєш своє тепле проміння?

— Он потягується ведмедик після зимового сну. Біля ставу вийшли на прогулянку єноти.

— Весно, кого ти запрошуєш до себе у гості?

— Дивись, дитино, із шпаківні вже виглядає шпак. На дереві кує зозуля. Вона веде відлік років старому дубові.

— Спасибі тобі, Весно! Як багато краси та добра ти даруєш!

Ч ч

Чч

чашка

чайник

посуд

Прочитай швидко

	о	е	у
ч	чо	че	чу
ш	шо	ше	шу
ж	жо	же	жу

	ч	ш	ж
а	ач	аш	аж
і	іч	іш	іж
и	ич	иш	иж

ечо — очо	іча — ечу
учи — ачі	ичо — уче

вчи — вши	чма — шма
чка — шка	чле — шле

Гра «Склади слова»

Гра «Букви граються»

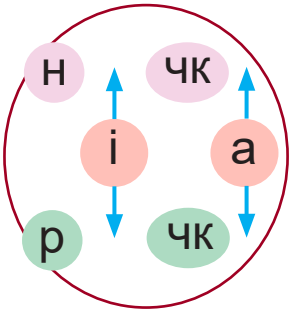

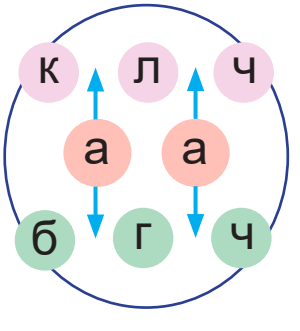

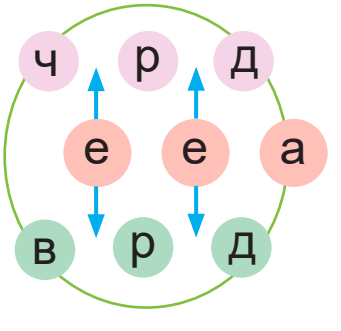

соне
віконе
→ чко

біло
зіро
→ чка

ЧИСТОМОВКА

Ча-ча-ча,
ча-ча-ча.
У дворі бігло курча.

Чу-чу-чу,
чу-чу-чу.
У школі віршик я учу!

копієч
Марієч
→ ка

сунич
полунич
→ ка

чайка
байка

читати
писати

річка
пічка

вуличка
поличка

і
~~у~~ручка

р
~~п~~ічка

Назар — Назарович
Артур — Артурович

Макар — Макарович
Богдан — Богданович

річка **овечка** **дитина**
чабан **черевики** **качка**

крапоч
комашеч
→ ки

привіталось
зустрічатися

промінчики
прикрашена

Часник і кабачок — овочі.

РАЗОМ — ВЕСЕЛІШЕ

У чистому блакитному небі жило-було Сонечко. Воно весь день трудилося. На зелену травичку промінчики посилало. А вночі Сонечко спало.

Якось побачило Сонечко диво дивне. На зеленому листочку сидить комашка. Спинка червона, прикрашена чорними крапочками. Чемно привіталось Сонечко до комашки.

— Привіт! Я — Сонечко. А тебе як звати-величати?

— Привіт! Я теж Сонечко.

— Моя домівка високо в небі.

— А мій будиночок біля квіточки.

— Як чудово! Тепер ми зможемо зустрічатися частіше. Будемо дружити?

— Так, звичайно. Разом завжди веселіше.

ГОСТИНИ

Якось Зайчик пішов у гості до Черепашки. Він узяв смачний гостинчик. То були овочі.

— Привіт, Черепашко!

— Привіт, Зайчику!

— Я тобі, Черепашко, приніс чудовий гостинчик.

— Спасибі тобі, Зайчику! — Черепашка почала розкладати дарунки. — Який величезний кабачок! Дуже доречна капустина! А червоні помідорчики ти, мабуть, сам виростив. У мене є зелені огірочки. Зробимо салат. Спробуєш запашний чай з печивом.

Приятелі смачно пообідали. Погралися. Час Зайчикові додому.

— Вибач, Черепашко. Мене вже зачекалися родичі. Побачимося у четвер. Вдячний за частування. Бувай здорова.

— До побачення, Зайчику!

Ц ц

Цц

– ●	– ●	= ●
цибуля		

– ●	– ● =	
перець		

городина

Прочитай швидко

	і	а	о
ц	ці	ца	цо
с	сі	са	со
ч	чі	ча	чо

	ц	с	ч
у	уц	ус	уч
и	иц	ис	ич
е	ец	ес	еч

ца — ця	оц — оць
цо — цьо	іц — іць

цни — чни	цві — жві
цлу — шлу	вці — вчі

Гра «Складі слова»

ву	ли	бу	ци	
ці	ця	тан	пра	ля

Гра «Утвори слово з пропущених букв»

1. ..цена
2. цук..р
3. та..ці
4. ..ирк
5. цук..рка

с, н, ц, о, е

Із травиці виглядали суниці.

ки	●	ця
вів	●	ця
сини	●	ця
лиси	●	ця
крини	●	ця

ли	●	це
яй	●	це
сон	●	це
кіль	●	це
вікон	●	це

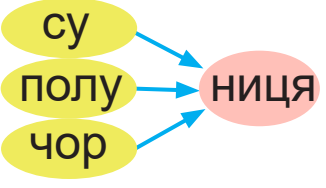

ЧИСТОМОВКА

Це-це-це,
це-це-це.
Коник кидає кільце.

Ці-ці-ці,
ці-ці-ці.
Наші коні молодці.

відро — відерце

цебро — цеберко

ПОДАРУНОК

(скоромовка)

Оцинковане цеберко
і цитрини, і цукерки,
і цукати в целофані
дав цапочок цяці лані.

Ліна Біленька

ЗАГАДКА

Вона мружиться на сонце,
любить заглядать в віконце.
Мишеняток полякати,
молочком поласувати.
Муркотить, коли дрімає.
Діткам пісеньку співає.
Ця весела чарівниця
наша біла-біла … . *(кішка)*

Валентина Кравець

Гра «Знайди зайве»

Черевики чи чобітки?
Намисто чи ґердани?
Рукавиці чи шкарпетки?

ця
ки ця
біло лиця

СПРИТНА КИЦЯ

Рано-вранці встала Киця
та й купила у крамниці
черевички, рукавиці,
і намисто, і спідниці.

Андрій Німенко

СПРАВЖНІ ДРУЗІ

Цуцик пішов гуляти у зимовий парк. Там біля дерева сидить сумна Киця. Вирішив Цуцик розвеселити подругу. Він покликав Горобця. Прилетів Горобець і зацвірінчав:

— Цвірінь, цвірінь, Весно, прилинь! Подругу Цуцика розвесели!

Почула ці слова Весна. Вона послала сонячні промінці на сніг. Він розтав. Зазеленіла травиця. Зацвіли нарциси.

Зраділа Киця. Вона подякувала Цуцикові та Горобцеві. Добре мати таких друзів!

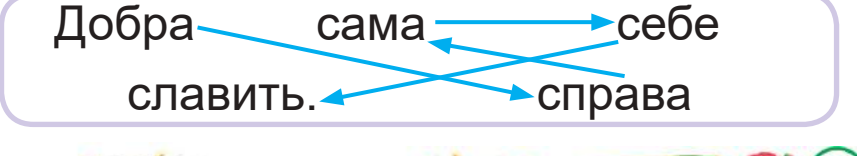

Юю

Юю

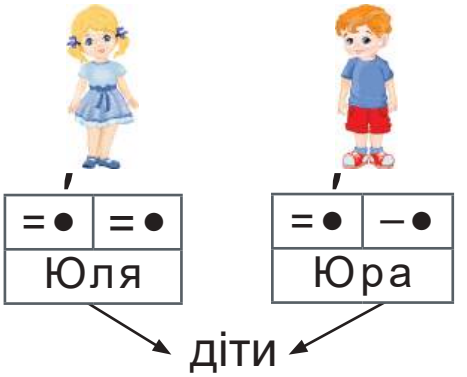

Прочитай швидко

ум	ун	ул	уш	ус	ук	уц	ут	уз
юм	юн	юл	юш	юс	юк	юц	ют	юз

аю маю
ою тою
ею нею
ию мию
ію вію
ую кую

Я

дарую
ласую
пірнаю
замітаю
записую
стрибаю

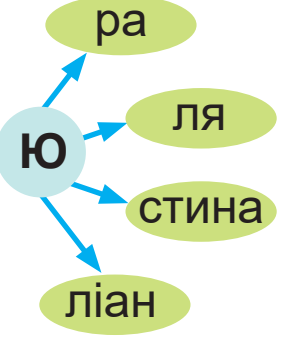

Гра «Склади слова»

ваю вми вли мір каю кую лі

урок
юрок

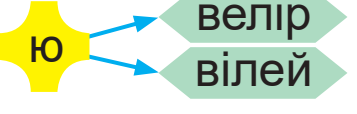

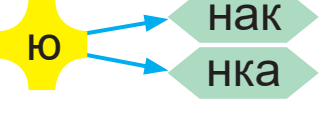

Юля запитала Юстину Юліанівну:
— А де росте квітка юнона?

Гра «Відшукай слова»

іль Юра олюшкакодтюнгаоксьмільтюрок

ДІЛОВА РОЗМОВА ДРУЗІВ

— Алло!

— Привіт, Юстинко!

— Привіт, Юрасику!

— Ти не забула про день народження Юлі?

— Ні! Ось саме думаю над подарунком.

— Я подарую конвалію.

— А я подарую квітку юнони та привітаю піснею.

— Сподіваюся, Юля буде рада.

— На все добре.

— До зустрічі!

★ **Попрацюйте в парі.** Складіть діалог про день народження однокласника(-ці).

Юля посадила конвалію.

Ю ю

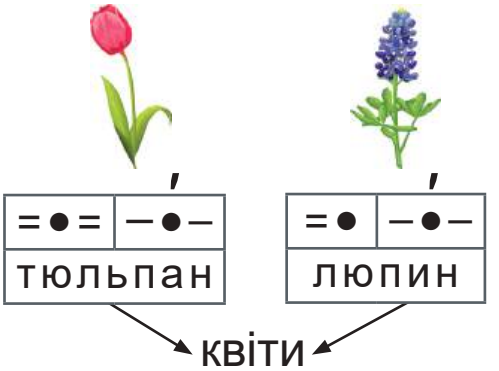

Прочитай швидко

ну	лу	су	ру	ту	ду	зу	цу
ню	лю	сю	рю	тю	дю	зю	цю

Б

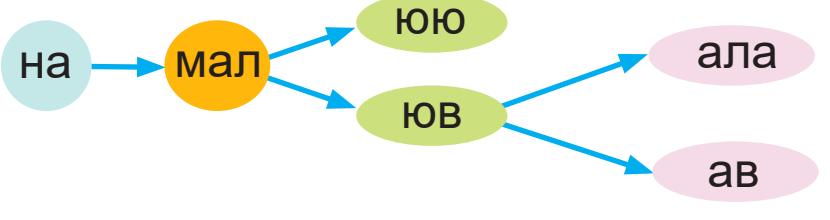

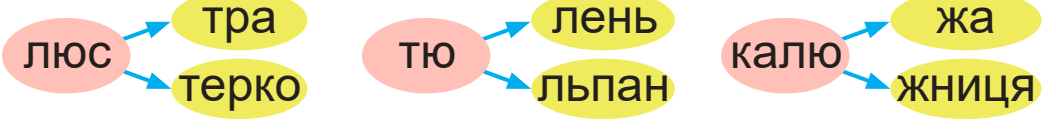

СКОРОМОВКА

Юра і Юля співають,
юрок і метелик літають.

КОНКУРС МАЛЮНКІВ

— Ми проведемо конкурс малюнків, — сказала Людмила Якимівна. — Повторюю:

Нюра малюватиме зозулю.

Люба малюватиме вишню.

Любомир малюватиме Нюру.

Люда малюватиме маслюка.

Люся малюватиме свиню.

Ні! Навпаки! Люся малюватиме зозулю.

Люба малюватиме маслюка.

Любомир малюватиме вишню.

Люда малюватиме Нюру.

Нюра малюватиме рюкзак.

Свиня малюватиме… Ні! Свиня не малюватиме.

Впевнена, тепер ви все зрозуміли.

Хх

Хх

–●–	–●–
ховрах	

–●	–●	–●	●–
хамелеон			

тварини

Прочитай швидко

	у	а	е
х	ху	ха	хе
к	ку	ка	ке
г	гу	га	ге

	х	к	г
о	ох	ок	ог
і	іх	ік	іг
и	их	ик	иг

хле — хлі	хру — хрю
хво — хве	хла — хля

хра — кра	хри — гри
хрі — хві	хро — гро

Гра «Склади слова»

хви **ха** **ля** **та** **хма** **на** **ри**

Гра «Букви граються»

х **р** **х**

~~**х**~~**оботи** **п**~~**р**~~**ух** **с**~~**х**~~**алат**

Христина милувалася хмарами.

ПОХВАЛА

Хвалилася Христинка:

— У мене — червона хустинка!

Хвалився Харитон:

— А у мене — кольоровий картон!

Тільки Михайлик нічим не хвалився. Хлопчик хитро усміхнувся. А тоді замів підлогу у кухні. Потім Михайлик погодував ховрашка. Не забув хлопчик полити і хризантему.

Прийшли з роботи мама і тато.

І чомусь вони похвалили тільки Михайлика.

2. хвали *4.* себе *5.* — нехай *3.* сам
7. люди *1.* Не *8.* похвалять. *6.* тебе

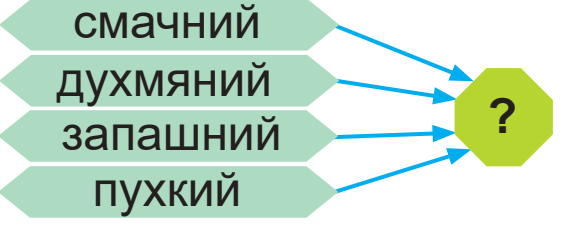

БУДУ ПЕКАРЕМ

Дідусь Харитон і бабуся Христина сидять за столом з онуками. Зібралися всі на обід. У хлібниці лежить запашна хлібина.

— Дідусю, подайте, будь ласка, хлібця, — попросила Оленка. — Я так люблю свіжий хліб!

Дідусь примружив очі, посміхнувся і мовив:

— Звичайно! Хліб люблять дорослі і малі. Адже, недаремно кажуть, що хліб — усьому голова. Без хліба ніхто не може прожити.

— А горобчик? — поцікавився Михайлик.

— Навіть маленький горобчик стрибає по землі та збирає крихти хліба.

Бабуся Христина — вправна майстриня. Вона випікає і булочки, і кекси, а на Великдень — паску. Посередині прикрашає великою шишкою, а по боках — маленькими шишечками та голубчиками. Золоті руки у бабусі!

— Коли я виросту, то стану пекарем. Буду пекти смачний хліб, як моя бабуся Христина, — з гордістю мовила Оленка.

1. На *3.* землі *5.* хліб
4. білий *2.* чорній *6.* родить.

Фф

Фф

футболка

фартух

одяг

Прочитай швидко

	і	а	о
ф	фі	фа	фо
в	ві	ва	во
б	бі	ба	бо

	ф	в	б
у	уф	ув	уб
и	иф	ив	иб
е	еф	ев	еб

фи — ви	фу — ву
аф — ав	іф — ів

фро — фло	сфо — сво
фта — фка	фле — флу

Федір
Федько
Федорка
Софійка
Гафійка

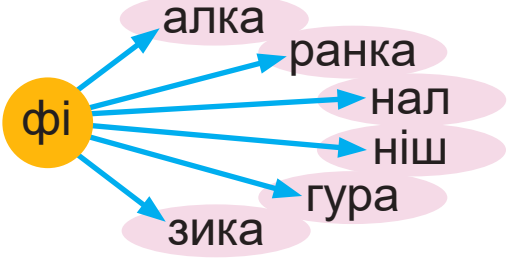

Гра «Складай слова»

фо фі кус ніш рма фе

форель фіранка малюнок

фломастер річка вікно

СОФІЙКА-ФАНТАЗЕРКА

(жарт)

Софійка любить фіолетовий колір. Футболка у дівчинки фіолетова. Сарафан теж фіолетовий. Навіть фартух фіолетовий.

Софійка фантазує… Опиняється дівчинка у фіолетовій кімнаті. Відкриває фіолетову фіранку. Поливає фіолетовий фікус.

І раптом… Відчиняються двері. Заходить Федір у фіолетовому костюмі й каже:

— Годі, Софійко, фантазувати! Йдемо на грядку, поллємо флокси та фіалки.

ФЕЯ У ШКОЛІ

Якось Фея завітала до школи. Хотіла перевірити, які знання мають першокласники про тварин.

— Доброго дня, діти! — привіталася Фея. — А чи любите ви грати в ігри?

— Так! Так! — вигукували діти.

— Здогадайтеся про кого я говоритиму. Назвіть тваринку, яка живе в Африці. У неї довга шия…

— Це жирафа! — здогадався Федір.

— І не лише шия довга, а й язик, — додала Софійка.

— Наступне запитання. Які доброзичливі тваринки рятують людей у морі? — поцікавилася Фея.

— Дельфіни! — впевнено сказала Гафійка.

— А я ходила у дельфінарій і бачила, як виступають дельфіни! — похвалилася Фросинка.

— Тепер складніше завдання. Хто назве рожевого птаха?

Діти довго фантазували. Тоді Фея мовила:

— На берегах великих озер Африки живе фламінго. У нього оперення і ноги рожевого кольору.

Фея переконалася: учні мають добрі знання, вміють фантазувати.

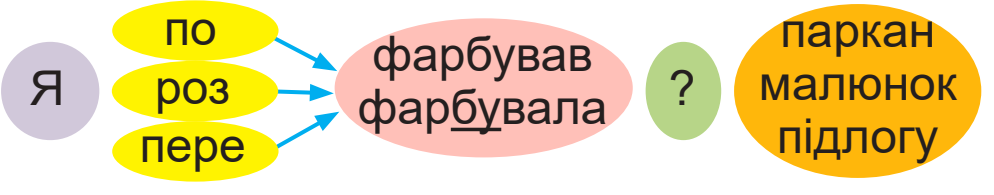

Її

● ––●	=●– –●
українка	

● ––●	=● –●=
українець	

українці

Прочитай швидко

ім	ін	іл	іш	іж	ік	іц	іт	із
їм	їн	їл	їш	їж	їк	їц	їт	їз

аї	ої	еї	ий
гаї	мої	неї	чиї

Гра «Склади слова»

ви за до по їха ли ти

Україна

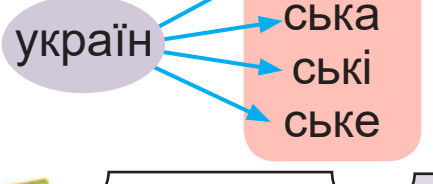

Київ

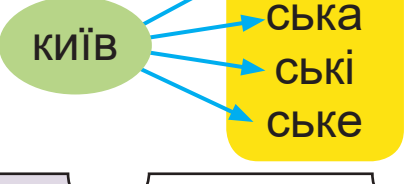

річка	Україна	верба
дерево	Дніпро	держава

Київ – столиця України.

МОЯ УКРАЇНА — ЦЕ ПІСЕНЬКА МАМИ …

Моя Україна — це пісенька мами,
розлогі лани колосяться хлібами,
вишневі садочки, лелеки на хаті.
Купають ставочки хмарки пелехаті.
Моя Україна — то мамина ласка,
червона калина, бабусина казка.
Це соняхи в цвіті, горобчиків зграя…
Я кращої в світі країни не знаю.

Людмила Савчук

ВІТЕРЕЦЬ І КНИЖЕЧКА

Жила-була Книжечка. Вона тихесенько лежала на столі. Любила Книжечка, коли дітки із задоволенням розглядали яскраві малюнки.

…Якось у вікно залетів малесенький Вітерець. Він зацікавився Книжкою. Почав розглядати її. Ось перша сторінка.

— Тут сироїжка. Така стрункa і гарна, — подумав Вітерець. — Вона їстівна.

Перегорнув пустунець наступну сторінку.

— Їжачок! На голках у нього листки та яблуко.

— Їжачку, а де твої їжаченята? — запитав Вітерець. Але Їжачок швидко згорнувся.

Вітерець продовжував гортати сторінки. І раптом … Незнайомка! Стривожився пустунець.

— Ти хто?

— Я — буква «Ї».

— Яка? — дивувався Вітерець.

— А така. Без мене не можна написати ні «сироїжка», ні «їжачок».

— Ти головна?

— Ні, я необхідна. Як і всі літери.

3. вік *1.* Вік *2.* живи — *4.* учись.

Щщ

Щщ

– – ●	– ● =	= ●	– – ●	– ●
щавель		ліщина	

рослини

Прочитай швидко

	у	и	о
щ	щу	щи	що
ж	жу	жи	жо
ш	шу	ши	шо

	щ	ж	ш
а	ащ	аж	аш
і	іщ	іж	іш
е	ещ	еж	еш

ащ — ящ
ущ — ющ
ищ — іщ
ещ — єщ

Гра «Складі слова»

щи

гор

глик

щик

бор

Розкажу я вам, малята,
про одну літеру «зубату»:
в слові «щука» — буква «ща».
Щітка одяг вичища.
Ще є щітка для зубів,
інша є для чобітків.
Своє місце буква знає,
слово «щастя» починає.

За Марією Дяченко

ящірка дощ річка

лящ луг хмара

ЩО ТАКЕ ЩАСТЯ?

Щастя у кожного своє.

Для матінки-землі щастя — це сонечко в небі. А ще — теплий дощик. Тоді щаслива земля вкривається зеленим килимом трав та барвистими квітами.

Для річки щастя — це блакитна вода та жовтий пісок. І щоб зграйками плавали лящі. Тоді річка щаслива.

Для щиглика щастя — це зелений гай. І щоб ліщина шуміла зеленим листям. Щоб у гущавині бігали зайчики та козулі. Тоді і щиглик, і навіть зелена ящірка буде щаслива.

А для дитини щастя — це дружна родина, мирне небо, лагідне сонечко. А ще — доброта навколо. От тоді й буде щасливою дитина.

А яким ти уявляєш своє щастя?

А яким ти уявляєш своє щастя?

Дз

Дз дз

рослини

Прочитай швидко

	а	и	е
дз	дза	дзи	дзе
ц	ца	ци	це
з	за	зи	зе

	дз	ц	з
о	одз	оц	оз
і	ідз	іц	із
у	удз	уц	уз

Гра «Склади слова»

ркіт

нить

до

дзве

дзю

дзвенить

крутиться

дзвоник

дзвонить

потічок

дзиґа

Ти бачив у гаю сині дзвоники?

КРАСА НАВКОЛО НАС

Поле… Вдалині весело кивають голівками синенькі дзвоники. Сьогодні вони славлять день. До них приєднуються волошки. Теж сині-сині. Ближче до лісу зеленіє висока кукурудза. На калиновому кущі примостився соловейко. Він дзвінко заводить пісеньку. Ліворуч від дороги ростуть соняшники. Над ними гуде ґедзь. Він намагається сісти на жовту пелюсточку.

Яка красива наша українська земля!

Дж

Дж дж

–●– –●–	–●– –●
джемпер	джинси

одяг

Прочитай швидко

	а	о	і
дж	джа	джо	джі
ч	ча	чо	чі
ж	жа	жо	жі

	дж	ч	ж
у	удж	уч	уж
і	ідж	іч	іж
е	едж	еч	еж

Гра «Склади слова»

дже ло бри ре джі

ЗАГАДКА

До водиці звідусюди
йдуть стрімким походом люди, —
всім їм сили додало
чудодійне … *(оиәдәжр)*

Людмила Паниченко

Бджола — комаха. А джинси? Джинси — це …

ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ДЖМЕЛИКА

У Джмелика сьогодні День народження. Він співав веселу пісеньку:

— Джу-джу-джу! Джу-джу-джу! Джу-джу-джу! Дріжджі в лапки я беру. Пиріг смачний я печу. А тоді додаю вишневий джем. Я чекаю на гостей. Радість з ними розділю!

А ось і гості: Бджілка, Óлень, Лисичка, Вовчик, Метелик. Вони щиро привітали Джмелика зі святом, вручили подарунки. Бджілка — цілющий мед. Олень — тендітні дзвіночки. Лисичка та Вовчик — материнку та джинси. А Метелик — книгу про джунглі.

Джмелик пригостив усіх смачним пирогом із джемом.

Радіє Джмелик. Адже саме в день народження особливо цінуєш увагу друзів.

4. що *7.* коріння. *3.* друзів, *2.* без
1. Людина *6.* без *5.* дерево

’

АПОСТРОФ

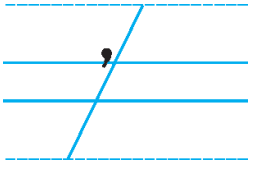

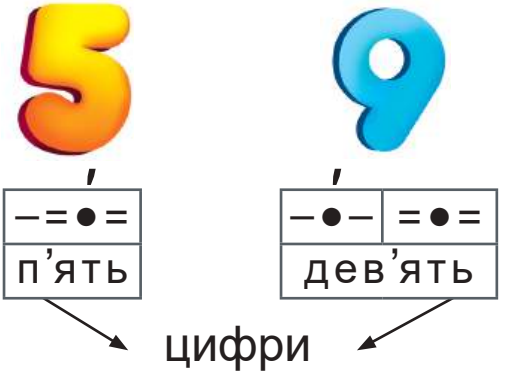

м’я	в’ю	в’ї	б’є	в’я
п’я	б’ю	р’ї	п’є	р’я

Гра «Складі слова»

7'я = родина

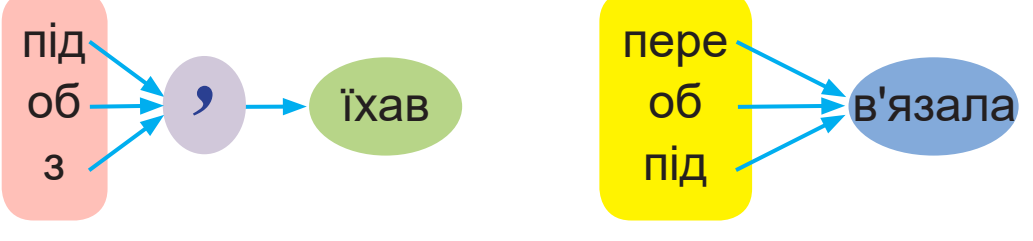

Дем’янко здирав м’яту.

’

КАЗКА ПРО АПОСТРОФ

У ставку неподалік лісу жила-була малесенька П’явочка. Вона дуже хотіла бути корисною. Та, на жаль, не знала, що для цього треба зробити. Засумувала П’явочка.

Якось високо в небі пропливало Сонечко. Зупинилося, простягло П’явочці свій теплий промінчик:

— Крихітко-П’явочко, мерщій до мене! Я тобі допоможу! Твоя мрія здійсниться! Ти будеш корисною! Ти зможеш творити нові слова. З цієї миті ти станеш АПОСТРОФОМ! З тобою дзвінкіше співатимуть солов’ї, вище стрибатиме м’яч! Пахучішою буде м’ята на бабусиному подвір’ї!

— Сонечку, я дякую тобі. Нарешті моя мрія здійсниться! Я стану корисною! — радісно вигукувала П’явочка.

…Давно це було. Хтось забув про цю історію. А хтось і зовсім її не знав. А от слова, які мають апостроф, вдячні П’явочці.

Валентина Кравець

Вчися швидко читати

ранець	буквар	школа
олівець	торжок	школяр
кінець	кожушок	шкільний

КОТИК-ШКОЛЯР

(*скорочено*)

Пішов котик на торжок*,
купив собі кожушок.
Купив собі ще й «Буквар»,
каже котик: «Я школяр!»
Але це ще не кінець:
він купив ще й олівець,
зошитів купив ще п'ять,
щоб було на чім писать.
Що з добром отим робить?
Мусить ранець він купить.
Поскладав школярський крам*
і пішов до школи сам.

Кость Вагилевич

**Торжок* — місце де чимось торгують.

**Школярський крам* — шкільне приладдя.

Попрацюйте в парі.

Перевірте один одного за запитаннями:

- Про кого цей вірш?
- Що котик купив до школи: олівець чи ручку?
- Іринка стверджує, що мама відвела котика до школи. Чи уважно Іринка читала вірш?

Вчися швидко читати

ри	ши	че
при	шила	чесала
прийшла	пришила	причесала

ЛІНИВА ОЛЕНКА

Прийшла вранці Оленка в дитячий садочок.

— Чого це ти не причесана? — питає вихователька.

— Бабуня не встигла причесати, — каже Оленка.

— А черевички чого брудні?

— Дідусь не почистив.

— А ґудзика чого біля комірця немає?

— То вже я винна, — сказала Оленка. — Забула нагадати мамі, щоб пришила.

Борис Вовк

Перевір себе.

- Оленка ходила в дитячий садок чи у школу?
- Хто мав почистити черевики дівчинці?

Попрацюйте в парі.

- Обговоріть, яка Оленка: працьовита чи лінива?
- Розкажіть один одному, хто допомагає вам збиратися до школи

1. Маленька *2.* праця *4.* за *6.* безділля. *3.* краща *5.* велике

ЧОМУ СОРОКА БУДУЄ КІЛЬКА ХАТИНОК

Легенда

У темному лісі жила-була Сорока-білобока. Мала вона діток маленьких у своїй хатинці.

Та одного разу десь узявся дикий Кіт. Захотів він поласувати пташенятами. Довідалася про це Сорока.

Забрала вона своїх діток і втекла. З тих пір Сорока будує кілька хатинок, щоб було де сховатися.

Перевір себе.

- Закрий текст аркушем паперу та читай, називаючи пропущені слова.

У темному лісі жила-була __. Та одного разу десь узявся дикий __. Захотів він поласувати __. Забрала Сорока-білобока своїх діток і __. З тих пір сорока будує кілька __.

НА ГАЛЯВЦІ У ЛІСКУ

На галявці у ліску
наче у віночку!
Закружляли у танку
квіти та грибочки.
У червонім капелюшку
тонка сироїжка.
Товстунець-боровичок
не жаліє ніжки.
Материнка, маслючок,
чебрець і дзвіночки…
На галяві лісовій
весело в таночку!
Джмелик бджілку запросив
до танцю охоче.
Прилетіли і метелики
в біленьких сорочках.
На галявці лісовій,
де життя дзвеніло,
на пеньочку під сосною
тихо щастя сіло.

сироїжка

боровичок

лисичка

маслючок

Валентина Кравець

Перевір себе.

- Які квіти та грибочки танцювали на галявці?
- Назви гриби, зображені на малюнках. Якого гриба не було на лісовій галявці?
- Продовж речення словами вірша. *Сироїжка була у … , а метелики – у … .*

Лабіринт «Відшукай назви колосків»

ж	я	о	в	е	с	я
и	ч	м	і	н	ь	ц
т	о	п	ш	е	н	и

СПІВУЧІ КОЛОСКИ

Ой летіли три синиці,
впали-сіли при пшениці.
А пшениця доспіває,
а в пшениці хтось співає!
Три синиці щебетали,
одна в одної питали:
— Хто це, хто воно, сестриці,
так співає у пшениці?
— То колосся налилося,
розспівалося колосся.
— О, яких-то див буває!
А чому воно співає?
— А тому, що налилося
та дорідним удалося,
і само зраділо тим,
що дозріло не пустим.

Олександр Пархоменко

Перевір себе.

- Скільки синиць прилетіло на поле? а) 3; б) 4.
- Яке колосся побачили синиці? а) Співуче; б) спіле.
- Чому колосся співало? а) Мало гарний настрій; б) дозріло не пустим.
- А що тебе здивувало у цьому вірші?

Якщо чемний, друже, ти,
то посієш зерна доброти.
Друзів матимеш хороших:
«*вибач*»,«*дякую*» і «*прошу*».

Світлана Ходій

Знайди «чарівні» слова

будьвибачолдякуюлкапрошулрул

ЯК БДЖОЛА ЗНАХОДИТЬ КВІТКУ КОНВАЛІЇ

Вилетіла з вулика бджілка. Літає над пасікою й наслухається. Чує: десь далеко-далеко дзвенять голосні дзвіночки. Летить бджілка на музику дзвіночків. Прилітає до лісу. А то дзвонять квіти конвалії. Кожна квітка — маленький срібний дзвіночок. Усередині — золотий молоточок. Б'є молоточок по сріблу — лунає дзвін, аж до пасіки лине. Ото так конвалія кличе бджілку. Прилітає бджілка, збирає з квітки пилок і каже:

— Дякую, квіточко…

А квітка мовчить. Вона лише зніяковіло опускає голівку.

Василь Сухомлинський

• Як ти думаєш, які слова вказують на дії конвалії? А які слова вказують на дії бджілки? Доведи свою думку.

літає | збирає | дякує

вилетіла | прислухається | прилітає

Вчися швидко читати

жук	лопотіло	розплющити
павук	перевело	роззиратися
слимак	затремтіло	розсердитися

СОНЕЧКО

Казка

Все почалося з самого ранку. Лісом бігла дівчинка й співала: «Сонечко, сонечко! Визирни в віконечко!»

Сонечко почуло, що його кличуть, і визирнуло. А дівчинка зовсім і не йому співала, а тому сонечку, що на небі. Та однаково вже був ранок, і треба було прокидатися. От сонечко й вилізло із своєї хатки під гілкою осики. Розплющило очі й почало роззиратися.

Молоді зелені листочки на деревах лопотіли під вітром. А коли сонечко перевело погляд на рідну осику, то аж затремтіло. Гілку, під якою воно спало, було не впізнати.

— Чому це ти надумала зробити своє листя покрученим?— спитало сонечко в осики.

— Хіба це я надумала! — затремтіла осика. — Я тепер загину, зовсім загину.

— Чому загинеш? — перелякалося сонечко.

— За мою гостинність, — вела далі осика. — Восени я давала притулок і жукам, і павукам, і метеликами,

і слимакам. Вони всі поховалися в моєму корінні, під моїм листям, а тепер їдять мене. І я з тим нічогісінько не можу зробити.

Сонечко побачило, що дрібна зелена тля сидить на листі доброї осики й безсоромно їсть його. Сонечко розсердилось і враз накинулось на зелену тлю.

— Ох, їх багато! — тремтіла осика. — Хіба ти подужаєш усіх?

— Я лечу покликати своїх родичів! — гукнуло сонечко. — Не бійся, ми врятуємо тебе!

Скоро до осики прилетіли всі сонечкові родичі й накинулись на зелену тлю.

— Ми будемо тут доти, поки не поїмо всіх комах, — сказало найстарше сонечко.

Осика так зраділа, що аж затремтіла. Та вона, правда, завжди тремтіла

За Оксаною Іваненко

Перевір себе.

- Яка біда трапилася в осики?
- Хто допоміг осиці?
- Уяви, що тобі треба розповісти друзям про сонечко із казки. Які із запропонованих слів ти використаєш у розповіді?

сонечко

боязке	зле	ледаче
хоробре	добре	працьовите

УТІКАЧ

В печі пеклося п’ять хлібин
і хтось малесенький один —
ну як він звався? Відгадай!
То не калач, не коровай.
Він ледве спікся — з печі скік,
від баби й діда швидко втік!
Та і від мене втік він теж.
Стривай, бо в лісі пропадеш!
Там вовк і заєць — стережись,
ще там ведмідь і хитрий лис,
він покотився на лужок,
рум’яний круглий... (колобок).

Микола Петренко

Перевір себе.

- Хто утік від баби й діда?
- У рядку «заховалися» назви звірів, від яких утік колобок. Відшукай їх.

і л ь в о в к о л з а є ц ь о д в е д м і д ь с о л и с к а п ь

КОЛОБОК НА НОВИЙ ЛАД

Уявіть: Колобок повернувся до діда з бабою. Послухайте, про що вони розмовляють.

Дідусь:

— Де ж малесенький, круглесенький бував?
По яких стежках ти простував?
Я ходив тебе шукати в ліс.
Ну, а баба виплакала море сліз.

Бабуся витирає очі краєм хустки.

Колобок:

— Та не плач, бабусю, ось живий же я! І для вас ось розповідь моя.

Люди й звірі всі забули навіть про торти, перейшли на моркву й буряки. Так що ліс мені був другий дім. І ніхто мене у ньому не над'їв.

Зайця в лісі бачив — він у ньому гід*. Про весняні квіти розповідь повів. Прочитали з ним разом усі книжки. І тепер я знаю, що природу треба берегти! Ну а вовчик навесні лиш співає всім замріяні пісні.

Розмовляв я дуже мало з ним. Лиш веснянку гарну з вовком розучив.

А з ведмедем грав у теніс я. Після сплячки в нього техніка не та, не та!

Хитра лиска вже забула про підступність, злість. Буряки і моркву теж лиш їсть. П'є водичку з джерела, щоб фігура дуже гарною була.

Находився, набродився я. Та найкраще там, де жде мене рідня.

Світлана Ходій

**Гід* — екскурсовод

- Розіграй з друзями виставу.

Гра «Назви одним словом»

Дуб, сосна, граб — …

Лось, олень, кабан — …

КАБАН ПІД ДУБОМ

Українська народна казка

Жив у лісі Кабан, годувався жолудями великого Дуба. Наївся раз добряче жолудів, та й став підривати коріння Дуба.

— Навіщо ти риєш? — питає Дуб. — Там моє коріння. Як підриєш, то всохну.

— То й сохни! — відказує Кабан. — Хіба мені що? Щоб жолуді були!

— Та жолуді з мене! — каже Дуб.

А дурний Кабан не слухає. Щодня він рив під Дубом яму. Незабаром Дуб всох і перестав родити жолуді.

Аж тоді зрозумів Кабан, який він був нерозумний.

- Про що просив Дуб Кабана?
- Відшукай у тексті речення, які треба читати здивовано, зі злістю. Навчися їх читати виразно.
- Попрацюйте в парі. Обговоріть, чому всох Дуб.
- Розкажи цю історію так, ніби ти її бачив (бачила).

Гра «Знайди слово»

Прочитай без літери **у**

у к і у у з к а у у у б е у р у і з к а у

ХТО БІЛІЄ, ХТО БІГАЄ

До білої берізки
примчала чорна кізка.
Розплакалась берізка,
зронила роси-слізки:
— Ну, чом, скажіть, берізки
не бігають, мов кізки?!.

Спинилась кізка різко:
звідкіль це тут берізка?
В задумі стала кізка,
кап-кап на землю слізки:
— Ну, чом же чорні кізки
не білі, мов берізки?

Враз кізка і берізка
утерли дружно слізки:
— Біжи, вистрибуй, кізко!
— Рости, білій, берізко!
Помчала далі кізка.
Біліє вслід берізка.

Марина Павленко

берізка | примчала | біліє

кізка | помчала | розплакалась

ЗАГАДКОВА ГРЯДОЧКА

Українські народні загадки

Сімсот соколят
на одній подушці сплять.
(*соняшник*)

Що за коні
в гаю на припоні?
Довгасті, голчасті,
зеленої масті,
нікого не возять,
лише солі просять.
(*огірки*)

Сидить баба на грядках,
вся закутана в хустках.
(*капуста*)

Стоїть півень у квітнику
у червонім ковпаку.
(*мак*)

Сидить панна у світлиці
молода, червонолиця.
Хто до неї завітає —
вітамінами вгощає.
(*морква*)

Попрацюйте в парі.

Загадайте один одному загадки про овочі.

ЗАГАДОЧКИ КВОЧКИ

(скорочено)

Квочка вивела курчат
на подвір'я.
— Станьте в ряд, —
проквоктала:
— Зараз вам
я загадочки задам.

Зореокий чорний кінь
на півсвіту кинув тінь.
Все завмерло, гамір стих,
сном обняв він геть усіх.
А на зміну білий кінь
прийде, збудить в небі синь,
срібний дзвін гучних пісень.
Що це, дітки? _____ і _____ .
(*ніч і день*)

Хтось тоненьку скибку дині
в небо кинув темно-синє,
звідти серпиком звисає,
що це, діточки, хто знає? (*Місяць*)

Олександр Прилуцький

Гра «Відгадай загадку»

Українська народна загадка

Торох, торох,
розсипався … .
Почало світати –
нема що … . (*зірки*)

Слова, які «загубилися»: горох, збирати.

Гра «Склади назви квітів»

й а т с и р

ж р о н ж и а

о ч р н о и р ц в б і

АЙСТРИ

Побачив Сергійко у дворі сестру Юлю й одразу до неї.

— Дивись, які насінинки,— і розтулив кулак.— З них айстри будуть. Дядько Семен дав.

— Дай мені,— попросила Юля.

— Не дам, я сам посаджу!

Дуже схотілось Юлі виростити свої квіти. Вона вже давно про це мріяла.

— Хочеш,— запропонувала вона братові,— бери за них мої кольорові олівці.

Повагався трохи Сергійко і згодився: виміняв олівці на чотири насінинки, а решту собі залишив.

Посадила Юля насінинки в горщик. Щодня поливала. А як з'явилися стебельця — горщик на балкон поставила. Щоб і сонце пестило квіти, і дощик напував. Чудові в неї виросли айстри! А Сергійкові насінинки так і лишились лежати в коробочці.

Прийшли якось до мами гості та й кажуть:

— Гарні які у вас квіти! Де ви їх дістали?

Почервоніла Юля від похвали і зніяковіло усміхається.

А тут Сергійко де не візьмись:

— Це мої айстри.

— Як це твої?— здивувалась Юля.

— А я ж тобі насінинки дав! Пам'ятаєш?

— Так то ж насінинки, а не квіти.

— Ну то й що?! Значить, і квіти мої.

Так чи не так?

Олег Буцень

Перевір себе.

- Хто дав Сергійкові насіння квітів?
  а) Дядько Семен; б) сестричка Юля.
- На що Сергійко виміняв насінини?
  а) На морозиво; б) на олівці.

Попрацюйте в парі. Обговоріть, що можна порадити Сергійкові.

Вчися швидко читати

дзвін	в’я	жарт
дзвонила	в’язала	жартувала
подзвонила	зав’язалася	пожартувала

МОБІЛЬНА РОЗМОВА

Вчила азбуку Марічка
і в’язала рукавички.
А у неї під ногами
киця гралася клубками.
Та зненацька до Марічки
подзвонила Оля Чічка.
І у них за словом слово
зав’язалася розмова:
— Ал-ло!..
Це вам дзвонять з еНеЛО*!..
Що, Марічко, не впізнала?..
Це я так пожартувала…
Так, це Оля… так, зі Львова…
Як там справи?..
— Та чудово…
— А здоров’я?..
— Слава Богу…
— Що нового?..
— Та нічого…
І так далі, і так далі –
почалися тралі-валі…
А тим часом наша киця

узяла у лапки спиці
і зв’язала для Марічки
спершу ліву рукавичку,
потім праву дов’язала.
А розмова все тривала,
все тяглася та розмова,
наче нитка кольорова,
із якої для Марічки
киця в’яже рукавички.

Ось помиє посуд киця,
підмете хвостом у хаті,
а тоді, як учениця,
буде азбуку вивчати,
щоб читать казки рядочками
про пригоди пана Коцького.

Анатолій Качан

**НЛО* — невпізнаний літаючий об’єкт.

Перевір себе.

- Що робила Марічка? А киця?
- Для кого киця в’язала рукавиці?
- Про чиї пригоди хоче прочитати киця?

Попрацюйте в парі.

- Обговоріть, чи вміють дівчатка вести розмову по телефону.
- Складіть свою розмову. Уникайте таких помилок, яких припустилися Марічка й Оля.

Гра «Відшукай назви ягід»

ільмалинаосуниницяодсмородинасьполуницяув

ПОЛУНИЦІ НА ВАРЕНИКИ

Біля хати дозрівають полуниці.

Бабуся підкликала Андрійка й сказала:

— Тепер наглядай, онучку, за грядкою. Встережеш — будуть тобі вареники з полуницями.

Щодня Андрійко поливає грядку криничною водою й приказує:

— Швидше дозрівайте, полунички!

Якось прибіг до Андрійка Тимко. Зиркнув на грядку й захоплено вигукнув:

— Скільки ягід! Дай покуштувати.

Андрійко ніколи не скупився. Зірвав йому кілька.

— Зачекай, Тимку. Полуниці ще не достигли.

З'їв Тимко полуниці й спитав:

— Хочеш погратися в піжмурки?

— Хочу, — зрадів Андрійко.

— Цур! Я першим жмурюся, — сказав Тимко.

— Добре, — мовив Андрійко. — Як сховаюсь, то нізащо не знайдеш!

І хлопчик загубився на городі. Сидів між високими соняшниками, сидів, а потім подав голос:

— Тимку, я ту-ут!

Не чути відповіді. Підхопився Андрійко, побіг до хати. Глянув — а на грядці сліди від ніг.

Стебла поламані, листочки прим'яті.

Присів Андрійко біля стоптаної грядки й тихо сказав:

— А я хотів пригостити тебе, Тимку, варениками з полуницями...

Володимир Сенцовський

Перевір себе. Згадай, як сказано в тексті:

- Щодня бабуся поливає грядку.
- Щодня Тимко поливає грядку.
- Щодня Андрійко поливає грядку.

Попрацюйте в парі.

- Обговоріть, чому Тимко запропонував гратися в піжмурки.
- Поміркуйте, чи можна Тимка назвати другом.

6. гривня. *4.* ніж *1.* Краще *2.* зароблена *5.* крадена *3* копійка,

С ” ” К

БУКЕТ СКОРОМОВОК

СОНЦЕ, СОНЦЕ ...

Сонце, сонце,
даль ясна.
Ні, не сон це,
а весна!

Ліна Біленька

СТО КУЛЬБАБЕНЯТ

Бубоніла діду баба:
— Ой не дмухай на кульбабу,
бо з кульбаби полетять
сто малих кульбабенят.

Оляна Рута

ГОРОШИНА ТА БІБ

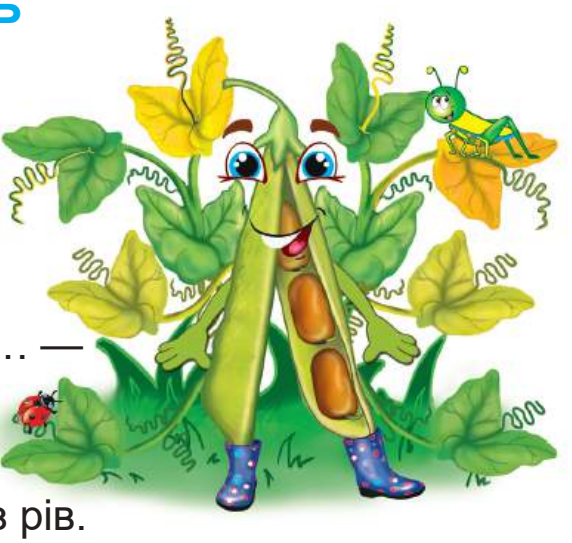

Жив Біб
сто діб.
На сто першу добу
сумно стало Бобу.
Бубонить собі Біб:
— Знайти б друга собі… —
Диб, диб
та й побрів
у горох через рів.
Подружили собі
горошина та Біб.

Андрій Німенко

Попрацюйте в парі. Позмагайтеся, хто прочитає скоромовки якнайшвидше.

Вчися швидко читати

чари	ходити	вертатись
чарівниця	приходити	повертатись

КАЗКА-ЗАГАДКА

Українська народна казка

Якась чарівниця обернула трьох жінок у квітки на полі. Одній з них дозволено було на ніч ходити додому, бо в неї була дитинка мала. Одного разу перед світанком та жінка й говорить своїй матері:

— Оце мені треба повертатись до своїх подруг, щоб квіткою пишатися в полі. Ви, мамо, незабаром прийдете до нас на поле. Якщо ви мене впізнаєте й зірвете, то я назавжди залишуся з вами.

Все так і здійснилось.

От тепер і догадайтеся, як мати впізнала свою дочку. Адже всі три квітки були однаковісінькі!

А мати через те впізнала свою квітку-дочку, що на ній роси не було. А роси не було через те, що дочка була вночі удома. Вона не стояла квіткою надворі в холодну пору, коли падає роса. Інші ж квітки стояли.

Перевір себе. Продовж речення.

- Дочка попросила у матері …
- Мати упізнала свою дочку через те, що …

Гра «Утвори нові слова»

Чарівниця → ніч ? ?

Вчися швидко читати

некрасиве	неправда	потихеньку
банькате	закричало	подивилося
жовтороте	відповідає	з гордістю

НАЙГАРНІША МАМА

Випало Совеня із гнізда та й повзає лісом. Далеко забилось, не може знайти рідного гнізда. Побачили птахи малого — некрасивого, з великою головою, вухатого, банькатого, жовторотого та й питають, дивуючись:

— Хто ти такий? Де ти взявся?

— Я — Совеня, — відповідає мале. — Я випало з гнізда, не вмію ще літати і вдень дуже погано бачу. Я шукаю маму.

— Хто ж твоя мама? — питає Соловей.

— Моя мама Сова, — гордо відповідає Совеня.

— Яка ж вона? — питає Дятел.

— Моя мама найгарніша.

— Розкажи, яка ж вона, — питає Дрізд.

— У неї голова, вуха й очі такі, як у мене, — відповідає з гордістю Совеня.

— Ха-ха-ха! — зареготали Соловей, Дятел і Дрізд. — Та ти ж потвора. Виходить, і мати твоя така сама потвора.

— Неправда! — закричало Совеня. — Мама в мене найгарніша.

Почула його крик Сова, прилетіла, потихеньку взяла Совеня за лапку й повела до рідного гнізда.

Совеня уважно подивилося на свою маму: вона була й справді для нього найгарніша!

Василь Сухомлинський

Попрацюйте в парі. Поміркуйте, де сховалися помилки.

— Я — каченя, — відповідає мале.

— Моя мама Ворона, — гордо відповідає Совеня.

— Моя мама найсимпатичніша.

★ Розкажи про свою маму.

Всякій матері	а біля матері добре.
На сонці тепло,	таке й дитятко.
Які мама й татко,	свої діти милі.

БУКЕТ ЛІЧИЛОК

Раз, два, три, чотири, п'ять! —
П'ятеро пташат летять! —
Перше, друге, третє... п'яте.
Йду четвертого шукати.

Дмитро Чередниченко

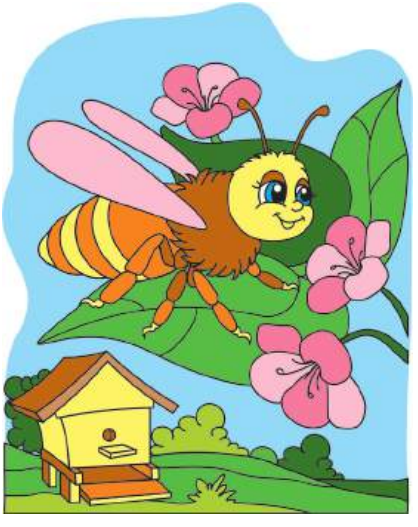

Їде заєць до малечі
ечі-печі поза плечі,
їде заєць до малечі.
Трохи їде, трохи йде.
Десять рік перебреде.
Як під вечір не наспіє —
десь, напевне, моркву сіє.
Поки виросла та морква,
на дворі малеча змокла.

Оксана Сенатович

Ти — метелик,
я — джмелятко,
ти — маленький,
я — малятко.
Хто до танцю
має хист?
Хто найкращий
танцюрист?
З нас один
на луг летить.
У квітках
тобі жмурить.

Марія Людкевич

,,, чи ,,

Лісова лічилка

Раз і два. Раз і два.
В нас лічилка — лісова!
В лісі — дерево дуплисте,
а в дуплі живе сова,
що жовтаві очі має,
спить — удень. Вночі — літає.
Добрий сон, сові приснись!
Я ховаюсь! Ти — жмурись!

Григорій Чубай

Десять жабок на ставку
рахували осоку:
— Раз — листочок,
— Два — листочок…
Всілись жабки на місточок.
Три, чотири, п’ять, шість, сім —
по листку не вийшло всім.
Скільки ще листочків взяти,
щоб всім жабкам їх роздати?

Марія Пономаренко

Попрацюйте в парі.

- Коли діти промовляють лічилки?
- Яку лічилку ти знаєш?

Вчися швидко читати

широкий	нахилився	прокинеться
підійшов	прошепотів	згорнувшись
заглядав	схилившись	шестирічний

ХЛОПЧИК ТА ЇЖАК

Шестирічний Миколка, схилившись, заглядав під широкий лопух. Я підійшов ближче.

— Можна й мені подивитися?

Миколка приклав до губів палець:

— Цс-с-с! Тихо, він спить, — прошепотів.

— Хто?

Хлопчик мовчки показав під лопух.

Я нахилився і побачив їжака. Він, згорнувшись у клубок, мабуть, спав. У колючій шубі йому нічого боятися.

— Молодець! — прошепотів я хлопчині. — Хай відпочиває.

— Може, то він після роботи. Втомився.

— А коли прокинеться, ти його додому забереш? — спитав я.

Хлопчик покрутив головою:

— Що йому в нас робити? А без діла пропаде, — як дорослий відповів мені.

— Ти любиш тварин?

— Люблю на них дивитися. Досі я ще ніколи не бачив живого їжака. Хай собі спить.

Ми полишили їжакову схованку.

За Григорієм Поволоцьким

Перевір себе.

- Куди заглядав Миколка?

  а) Під широку лавочку; б) під широкий лопух.
- Кого розглядав Миколка?

  а) Кошеня; б) їжачка.
- Що зробить Миколка з їжачком, коли той прокинеться?

  а) Забере додому; б) залишить на волі.

★ Уяви, що ти побачив(-ла) їжачка. Що б ти з ним зробив(-ла)?

Гра «Віднови речення»

Я _____ і побачив _____. Він, згорнувшись у _____, мабуть, _____. У колючій _____ йому нічого _____.

ОЛІВЦІ

Є дверцята у пеналі
дивовижні, небувалі:
як відчиняться вони,
то з самої глибини
вибігають молодці —
кольорові олівці.

Починають пустувати,
на папері малювати:
синій — жабку,
жовтий — курку,
а зелений — кицьку Мурку,
а червоний — слоненя,
а коричневий — коня,
довгогривого, гнідого...
Тут зелений зирк на нього:
— Що таке? Ану покинь!
Некрасивий в тебе кінь!

Бач, яка у мене Мурка,
синя жабка,
жовта курка,
і червоне слоненя!..
Ми поправимо коня —
зробив гриву золотисту,
помережане сідло,
щоб усе було барвисте,
як веселка, щоб цвіло!

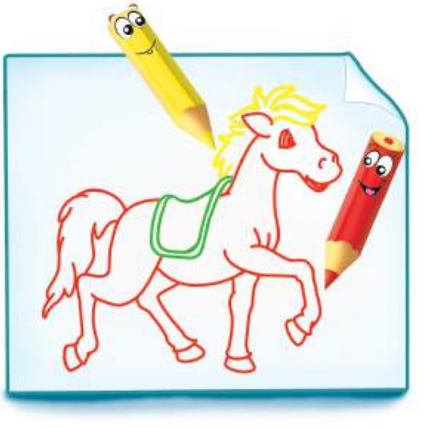

Тамара Коломієць

Перевір себе.

- Який олівець кого розмальовував?

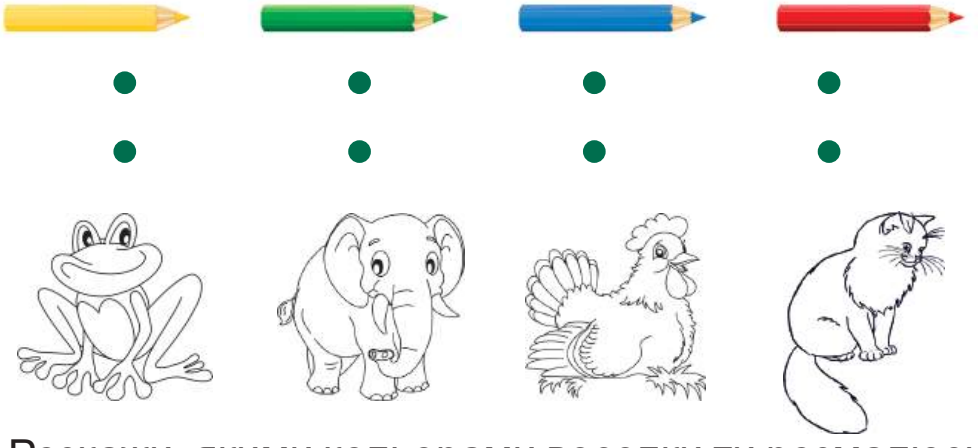

- Розкажи, якими кольорами веселки ти розмалюєш зображені овочі та фрукти.

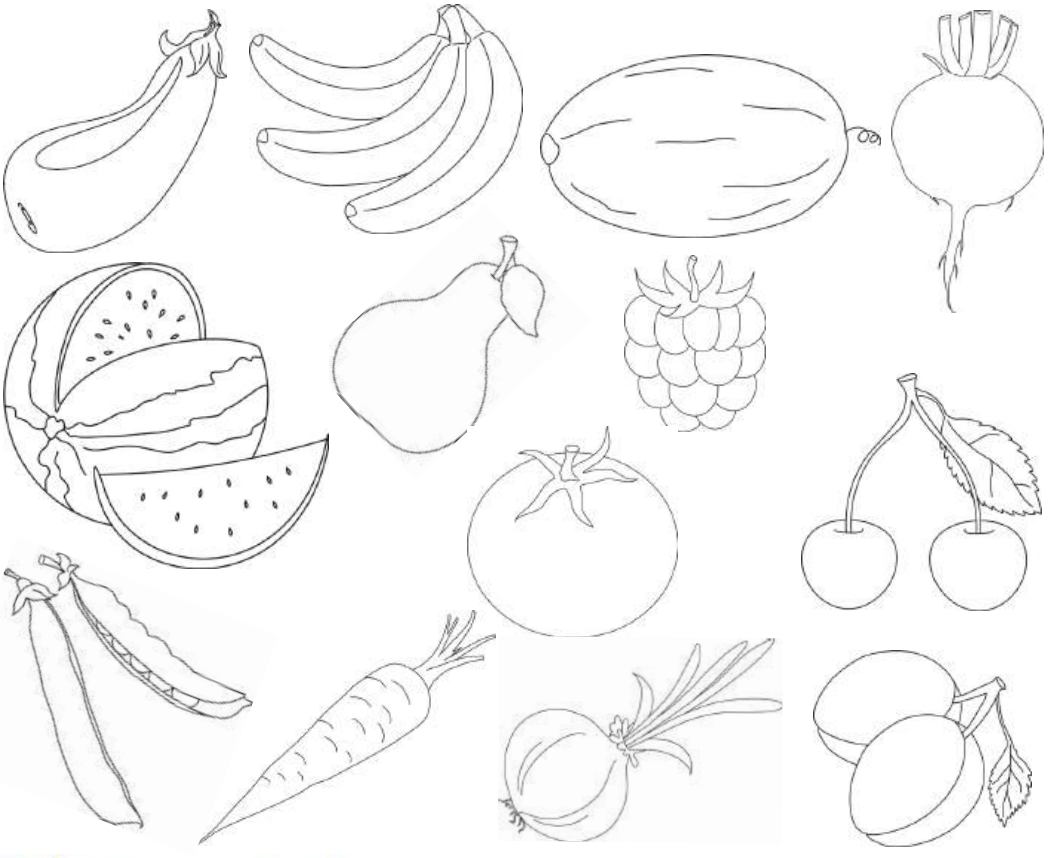

Вчися швидко читати

відповідає	впораються	нагинається
посередині	посміхається	посміхається
застилають	розставляють	пластмасових

БАБУСИН ПОМІЧНИК

Юрасик — перший бабусин помічник. Тільки вона принесе відро з водою і ганчірку — хлопчик тут як тут. Кидає свої іграшки і швидко закочує рукава сорочки. Бабуся посміхається:

— Куди це ти, внучку, поспішаєш?

— Мити підлогу, — серйозно відповідає він і бере ганчірку.

— Ти грайся, сама помию.

— Ні, ні, я сам, – нагинається над відром з водою Юрасик.

І вони починають мити підлогу. Хлопчик ретельно витирає пилюку під шафою, під ліжком, під столом. А бабуся миє посередині кімнати. Працюють мовчки. Іноді чути:

— Бабусю, у мене ганчірка брудна.

— Дай-но я виполощу.

Потім розставляють меблі на свої місця, застилають підлогу килимками. Коли і з цією роботою впораються, Юрасик запитує:

— А тепер що?

Бабуся йде до підвіконня.

— Квіти я вже полив, — посміхається хлопчик.

— Дякую. Тоді відпочивай.

Але Юрасику нема коли відпочивати. Він сідає коло свого маленького столика і починає складати з пластмасових кубиків гараж для автомашини.

Микола Магера

Перевір себе.

- Кому допомагав Юрасик?
- Як Юрасик мив підлогу?

Попрацюйте в парах. Позмагайтесь, хто швидше знайде в тексті речення, в яких згадуються зображені на малюнках предмети.

Гра «Знайди речення»

★ Розкажи, яку роботу ти вже вмієш робити вдома, а яку хочеш навчитися.

Вчися швидко читати

спитала	усміхнулось	тепліше
вишина	найчистіше	в прозорій

ЩО СКАЗАЛО СОНЦЕ?

Спитала птаха в сонця
в прозорій вишині:
— Де небо найчистіше?
Де краще жить мені?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи —
щасливе з ними я.

Спитала квітка в сонця:
— Коли мені цвісти,
щоб ти для нас тепліше
світило з висоти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі квіти —
щасливе з ними я.

Спитали діти в сонця:
— Як світ нам зберегти,
щоб в злагоді, у щасті
жили і ми, і ти?
А сонце усміхнулось:
— Ми — як одна сім'я.
Коли щасливі птахи,
коли щасливі квіти,
коли щасливі діти —
щасливе з ними я.

Микола Сингаївський

Перевір себе.

- З ким розмовляло сонце?
- Коли сонце щасливе?

Склади прислів'я

Від науки міцніють	навчуся.
Не кажи — не вмію, а кажи —	навчився.
Гарно того вчити, хто хоче все	руки.
Мудрим ніхто не вродився, а	знати.

Гра «Упізнай»

Птахи — рогобець, тівласка, нисиця.
Квіти — льмави, нваколії, кима.
Діти — качатдів, пчихлоки.

Вчися швидко читати

сорочечка	випрасувана	відчинивши
замурзаний	насупившись	подивляться

ЧИЙ МАКСИМКО?

Ішов тато з роботи додому, аж дивиться — хлопчик стоїть. І такий замурзаний, що й очей не видно.

— Ти чий? — питає тато.

— Твій, — каже хлопчик. — Я ж Максимко.

— Ні, — сказав тато. — Свого Максимка я зразу впізнав би. Вранці, коли я йшов з дому, в нього личко було вмите. І штани були чисті, й сорочечка випрасувана. А ти на себе подивись!

— Це калюжа винна, — промовив насупившись Максимко. — Я йшов, йшов — і раптом дороги не стало, то я і потрапив у калюжу.

— Гаразд, — сказав тато. — Ходімо до нас. Нехай усі наші подивляться на тебе. Може, ти й справді наш Максимко.

Відчинивши двері, тато загукав:

— А йдіть-но всі сюди! Я ось хлопчика на вулиці зустрів, каже, що він — наш Максимко.

У коридор вибігли і мама, і бабуся, й дідусь. Але ніхто з них не впізнав хлопчика.

— Ні, це не наш синок, — сказала мама. Я нашого Максимка одягла у все чистеньке. Цього хлопчика необхідно відвести назад.

Тоді Максимко у відчаї як закричить:

— Швидше скупайте мене — і побачите, що я — ваш!

Андрій Коцюбинський

Перевір себе.

- Чому тато не впізнав Максимка?
- Що попросив зробити Максимко, щоб його упізнали?

Попрацюйте в парах. Розкажіть один одному, що таке охайність.

Гра «Установи послідовність»

Ніхто з родини не впізнав хлопчика.
Тато побачив замурзаного хлопчика.
Максимко у відчаї закричав.
Уранці Максимко був чистим.

Наче в гусей ночував — замурзаний, неохайний, неакуратний.

Вчися швидко читати

поставила	побачила	послухала
встромила	пожартував	наповнився

ЛИСИЧКА І ГЛЕЧИК

(Українська народна казка)

Були собі дід та баба. Пішли вони в поле жати. І взяли із собою глечик молока. Прийшли в поле. Баба й каже:

— Де б це глечика поставити ?

— Постав, стара, під кущем.

Баба послухала діда і поставила під кущем. От пішли вони жати. Жнуть та й жнуть. Аж біжить лисичка. Побачила глечика, випила з нього молоко, а голови назад не витягне. Ходить, крутить головою, приказує:

— Ну, глечику, пожартував і годі. Випусти мою голіворонь ку!

А глечик не відпускає, хоч ти що хоч роби.

— Підожди ж, клятий глечику, — каже лисичка. — Ось я тебе втоплю.

Побігла вона до річки. Встромила голову в воду. Наповнився глечик, а лисиця шубовсть — і скупалася.

Гра «Зайве слово»

Дід, баба, журавель.

Намалювала, поставила, послухала.

Крутить, ліпить, приказує.

Гра «Відшукай слова»

мамаолматусяотненясьмамочкатматінкаум

МАГНІТ

За городами, над стежкою, росте висока дика яблуня. На ній оселилася білочка. Хто б не йшов повз яблуню, білочка відразу в дупло ховається. І лише від Дмитрика не втікає. А навпаки: помітить його — вибігає назустріч.

Михась, Дмитриків товариш, і каже:

— Ти немовби магнітом притягуєш її.

— Ну, звичайно ж, магнітом,— підтвердив Дмитрик.— Кожного разу, коли треба йти повз яблуню, кладу його в кишеню.

— І що ж то воно за магніт такий?

— Ось подивись,— Дмитрик показав Михасеві звичайний грецький горіх.

Микола Герасименко

Попрацюйте в парах. Обговоріть, чому білочка не тікає від Дмитрика.

5. зігріє. *2.* що *4.* всіх
1. Доброта — *3.* сонце,

Гра «Знайди слова»

Прочитай без літери **б**

бліботобвідбпочибнокббканібкублибб

КАНІКУЛИ!

Сонечко з нами у піжмурки грається —
блисне з-за хмарки і знову сховається.
Марно його ми вмовляли і кликали:
— Сонечко, годі! Вже літо! Ка-ні-ку-ли!

Сонечко, мабуть, не ходить до школи,
тож не скучає за літом ніколи.
Ох, бідолашне! Воно споконвіку,
може, ні разу не мало канікул?

Володимир Верховень

- Якими ти уявляєш літні канікули?

Любі першокласники!
Вітаємо вас із першими літніми канікулами.
Бажаємо їх провести
весело, цікаво, корисно.

Методичні рекомендації для вчителя

С. 3-5. *Звук [ш], позначення його буквою «ша».* Робота над правильним вимовлянням глухого «ш». Мовно-логічні ігри. *Інтеграція з природознавством*.

С. 6-7. *Закріплення знань про звукове значення букви «ша».* Мовне дослідження: специфіка промовляння скоромовки. *Інтеграція з основами здоров'я. Соціальний розвиток*.

С. 8-9. *Звук [ж], позначення його буквою «же».* Спостереження за вимовлянням дзвінкого звука [ж] та глухого [ш]. Мовно-логічні ігри. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством*.

С. 10-11. *Закріплення знань про звукове значення букви «же».* Удосконалення навичок читання.

С. 12-13. *Звук [г], позначення його буквою «ге».* Дослідження значення слів, які відрізняються одним звуком. Мовно-логічні ігри. *Інтеграція з природознавством*.

С. 14-15. *Закріплення знань про звукове значення букви «ге».* Робота над лексичним значенням багатозначного слова «добрий». *Інтеграція з основами здоров'я. Соціальний розвиток*.

С. 16-17. *Звук [ґ], позначення його буквою «ґе».* Мовно-логічні ігри. Робота над заголовком.

С. 18-19. З*вукосполучення [йе], позначення його буквою «є».* Дослідження вимови звуків. Дидактичні ігри. Робота із прислів'ям (чи можна прислів'я використати як заголовок).

С. 20-21. *Закріплення звукових значень букви «є».* Робота над заголовком. Робота з текстом (визначення жанру: казка, вірш чи оповідання). *Інтеграція з природознавством*.

С. 22-23. *Звук [ч], позначення його буквою «че».* Робота над правильним вимовлянням звука «ч». Мовно-логічні ігри. Мовні дослідження: спостереження за зміною значень слів залежно від зміни букви. Словотворчі вправи: творення слів із зменшувально-пестливими суфіксами.

С. 24-25. *Закріплення знань про звукове значення букви «че».* Читання текстів, визначення їх жанрів. *Інтеграція з основами здоров'я. Соціальний розвиток*.

С. 26-27. *Звуки [ц], [ц´] позначення їх буквою «це».* Робота над правильним вимовлянням глухих звуків [ц], [ц´]. Вправи на удосконалення техніки читання. Мовно-логічні ігри. Словотворчі вправи.

С. 28-29. *Закріплення знань про звукове значення букви «це».* Мовно-логічні ігри. Вправи на розвиток техніки читання. Дослідження: чим зміст вірша А. Німенка відрізняється від малюнка. Робота із заголовком. Установлення причинно-наслідкових зв'язків у тексті «Справжні друзі».

С. 30-31. *Звукосполучення [йу], позначення його буквою «ю».* Мовно-логічні ігри. Читання в особах. Сюжетно-рольова гра: день народження у однокласника (однокласниці). *Соціальний розвиток*.

С. 32-33. *Буква «ю», позначення м'якості попереднього приголосного.* Удосконалення читацьких навичок. Мовно-логічні ігри.

С. 34-35. *Звук [х], позначення його буквою «ха».* Робота над правильним вимовлянням глухого звука [х]. Мовно-логічні ігри. Робота над заголовком, з текстом. Робота з прислів'ям (чи може воно бути заголовком оповідання).

С. 36-37. *Закріплення знань про звукове значення букви «ха».* Робота над заголовком. Робота з текстом (визначення жанру твору, дійових осіб…). Робота з прислів'ям. *Інтеграція з технологіями.*

С. 38-39. *Звук [ф], позначення його буквою «еф».* Робота над правильним вимовлянням звука [ф]. Вправи на удосконалення техніки читання. Мовно-логічні ігри. Читання тексту. Мовне дослідження.

С. 40-41. *Закріплення знань про звукове значення букви «еф».* Робота над заголовком. Читання тексту; визначення жанру твору; визначення дійових осіб. Складання із слів речень. *Інтеграція з природознавством.*

С. 42-43. *Звукосполучення [йі], позначення його буквою «ї».* Удосконалення читацьких навичок. Мовно-логічні ігри. *Інтеграція з громадянською та історичною галузями*.

С. 44-45. *Закріплення знань про звукове значення букви «ї».* Робота над заголовком. Переказ за опорними малюнками. Робота з прислів'ям (чого потрібно навчитися Вітерцю).

С. 46-47. Звукосполучення [шч], позначення його буквою «ща». Робота над вимовлянням звукосполученням [шч]. Мовно-логічні ігри. Переказ твору з опорою на ілюстрації. *Інтеграція з природознавством.*

С. 48-49. *Звуки [дз], [дз´] позначення їх буквами «де», «зе».* Робота над злитою вимовою звуків [дз], [дз´]. Вправи на удосконалення техніки читання. Мовно-логічні ігри. Робота над заголовком (про що читатимемо). Робота з текстом, вибіркове читання. *Інтеграція з природознавством*.

С. 50-51. ***Звук [дж], позначення його буквами «де», «же».*** Робота над злитою вимовою звука [дж]. Мовно-логічні ігри. Робота з текстом. Робота з прислів'ям. *Соціальний розвиток.*

С. 52-53. Апостроф. Дослідження ролі апострофа. Робота із заголовком (про що розповідається). Робота з текстом (читання по абзацах з передбаченням). *Соціальний розвиток*.

С. 54. К. Вагилевич «Котик — школяр». Робота із заголовком, текстом. Парна робота. *Соціальний розвиток.*

С. 55. Б. Вовк «Лінива Оленка». Робота із заголовком, текстом. Робота з прислів'ям. Парна робота. *Інтеграція з основами здоров'я.*

С. 56. Легенда «Чому Сорока будує кілька хатинок». Мовно-логічні ігри. Вставляння слів у текст. *Інтеграція з основами природознавством.*

С. 57. В. Кравець «На галявці у ліску». Парна робота. *Інтеграція з основами природознавством.*

С. 58. О. Пархоменко «Співучі колоски». Мовно-логічні гри. Тестові завдання. *Інтеграція з основами природознавством.*

С. 59. В. Сухомлинський «Як бджола знаходить квітку конвалії». Мовно-логічні ігри. Тестові завдання. *Соціальний розвиток.*

С. 60-61. За О. Іваненко «Сонечко». Мовно-логічні ігри. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством.*

С. 62. М. Петренко «Утікач». Мовно-логічні ігри. Розвиток мовлення. *Соціальний розвиток.*

С. 62-63. С. Ходій «Колобок на новий лад». Читання в ролях.

С. 64. Українська народна казка «Кабан під дубом». Мовно-логічні ігри. Вибіркове читання. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством.*

С. 65. М. Павленко «Хто біліє, хто бігає». Мовно-логічні ігри. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством.*

С. 66. Українські народні загадки. Робота в парі. *Інтеграція з основами здоров'я, з природознавством.*

С. 67. О. Прилуцький «Загадочки квочки». Українська народна загадка. Робота в парі. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством.*

С. 68-69. О. Буцень «Айстри». Мовно-логічні ігри. Тестові завдання. Робота в парі. *Соціальний розвиток. Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 70-71. А. Качан «Мобільна розмова». Робота в парі. Складання діалогу. *Соціальний розвиток. Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 72-73. В. Сенцовський «Полуниці на вареники». Мовно-логічні ігри. Тестові завдання. Робота в парі. *Інтеграція з громадянською галуззю, природознавством.*

С. 74. Букет скоромовок. Розгадування ребуса. Робота в парі. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 75. Українська народна казка «Казка-загадка». Мовно-логічні ігри. Розвиток зв'язного мовлення. *Соціальний розвиток. Інтеграція з природознавством.*

С. 76-77. В. Сухомлинський «Найгарніша мама». Робота в парі. Розвиток зв'язного мовлення. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 78-79. Букет лічилок. Розгадування ребуса. Робота в парі. *Інтеграція основами здоров'я, з громадянською галуззю.*

С. 80-81. За Г. Поволоцьким «Хлопчик та їжак». Розвиток мовлення. *Інтеграція з природознавством.*

С. 82-83. Т. Коломієць «Олівці». Розвиток зв'язного мовлення. *Інтеграція з мистецтвом.*

С. 84-85. М. Магера «Бабусин помічник ». Мовно-логічні ігри. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 86-87. М. Сингаївський «Що сказало сонце». Мовно-логічні ігри. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 88-89. А. Коцюбинський «Чий Максимко». Робота в парі. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

С. 90. Українська народна казка «Лисичка і глек». Мовно-логічні ігри. *Соціальний розвиток.*

С. 91. М. Герасименко «Магніт». Мовно-логічні ігри. Розвиток мовлення. *Інтеграція з природознавством.*

С. 92. В. Верховень «Канікули». Мовно-логічні ігри. Розвиток мовлення. *Інтеграція з громадянською галуззю.*

Використана література та інтернет-ресурси

С. 11. За мотивами української народної казки «Казка про жолудь» — https://web.archive.org/web/20180705085058/http://proridne.org/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B8/%D0%9F%D1%80%D0%BE%20%D0%B6%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B4%D1%8C.html

С. 15. *Струтинський В.* Доброго ранку, промінчику — https://onlyart.org.ua/children/virshi_dlya_ditey/strutynskyj-vasyl; *Лежанська Л.* Добрий гном // Чому став синім льон / Л. Лежанська. — К. : Веселка, 1988. — 16 с.

С. 27. *Біленька Л.* Подарунок — https://web.archive.org/web/20180705095249/http://abetka.ukrlife.org/1c.html

С. 28. *Кравець В.* Загадка — https://web.archive.org/web/20180705095519/https://valentynakravets.blogspot.com/; *Німенко А.* Спритна киця // Сонячний дім / А Німенко. — К. : Веселка, 1985. — 20 с.

С. 43. *Савчук Л.* Моя Україна — це пісенька мами… — https://web.archive.org/web/20180705101623/https://ir-cherry.livejournal.com/129641.html

С. 46. *Дяченко М.* Розкажу я вам, малята — https://web.archive.org/web/20180705103308/http://kazkar.info/ua/abetka_dobroti_mar_ya_dyachenko/

С. 50. *Паниченко Л.* — https://web.archive.org/web/20180705104625/http://chytanka.com.ua/ebooks/index.php?action=url/view&url_id=804

С. 53. *Кравець В.* Казка про апостроф — https://web.archive.org/web/20180705104928/https://valentynakravets.blogspot.com/

С. 54. *Вагилевич К.* Котик-школяр // Мої улюблені вірші / уклад. В. Паронова. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2016, с. 101.

С. 55. *Вовк Б.* Лінива Оленка — https://web.archive.org/web/20180705105155/http://korsundruzhba.ck.ua/batkivska-storinka/spetsialisty-radiat/pedahohichna-sluzhba/184-nezabarom-do-dytiachoho-sadka

С. 56. Легенда «Чому сорока будує кілька хатинок» — https://web.archive.org/web/20180727133949/http://oipopp.ed-sp.net/

С. 57. *Кравець В.* На галявці у ліску — https://web.archive.org/web/20180705104928/https://valentynakravets.blogspot.com/

С. 58. *Пархоменко О.* Співучі колоски // Сонячний коровай / упоряд. Н. Петишкіна. — К. : Веселка, 1985, с. 112.

С. 59. *Сухомлинський В.* Як бджола знаходить квітку конвалії — https://web.archive.org/web/20180705110928/http://abetka.ukrlife.org/sukhom111.html

С. 60. І*ваненко О.* Сонечко — https://web.archive.org/web/20180705111112/https://mala.storinka.org/%D1%81%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D1%87%D0%BA%D0%BE-%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B0-%D0%BE%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B8-%D1%96%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE-%D0%B7%D1%96-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B8-%D0%BB%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D1%96-%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BA%D0%B8

С. 62. *Петренко М.* Утікач // Мої улюблені вірші / уклад. В. Паронова. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2016, с. 131.

С. 64. За мотивами української народної казки «Кабан під дубом» — https://web.archive.org/web/20180705111354/http://megaznaika.com.ua/kazka/kaban-pid-dubom-ukrajinska-narodna-kazka/

С. 65. *Павленко М.* Хто біліє, хто бігає — https://web.archive.org/web/20180705111543/http://abetka.ukrlife.org/pavlenko3.html

С. 66. Українські народні загадки — https://web.archive.org/web/20180705111649/http://abetka.ukrlife.org/zagadki5.htm

С. 67. *Прилуцький О.* Загадочки квочки // Загадочки квочки / О.І. Прилуцький. — Черкаси : Відлуння-Плюс, 1996. — 24 с.

С. 68. *Буцень О.* Айстри // Так чи не так / О. Буцень. — К. : Веселка, 1983. — 16 с.

С. 70. *Качан А.* Мобільна розмова — https://web.archive.org/web/20180705112122/https://mala.storinka.org/%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0-%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%88%D1%96%D0%B2-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%8F-%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D1%96-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BC-%D1%81%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%BC-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%94-%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B5

С. 72. *Сенцовський В.* Полуниці для вареників — https://mala.storinka.org/%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80-%D1%81%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%96%D0%BB%D1%8E%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B0-%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D1%8C-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9-%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C-%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%BA-%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%B7%D0%B0%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D1%82%D0%B8.html

С. 74. Біленька Л. Сонце, сонце… — http://posnayko.com.ua/reader/knizhnaya-polka/zagadki-schitalki-chistogovorki-skorogovorki/solnce-solnce-443.html/; *Рута О.* Сто кульбабенят — https://web.archive.org/web/20180705113234/http://chitalino.com.ua/page.php?54; *Німенко А.* Горошина та біб // Сонячний дім / А. Німенко. К. : Веселка, 1985, с. 18.

С. 75. За мотивами української народної казки Казка-загадка // Українські народні казки. — К. : Веселка, 1974.

С. 76. *Сухомлинський В.* Найгарніша мама — https://mala.storinka.org/найгарніша-мама-казка-василь-сухомлинський.
С. 78. *Чередниченко Д.* Раз, два, три, чотири, п'ять! — https://web.archive.org/web/20180705113918/http://bibliokid.if.ua/gray/lichylky-ta-skoromovky/149-lichylky.html; *Людкевич М.* Ти — метелик — https://web.archive.org/web/20180705114128/https://sites.google.com/site/xatachytalnya1/pismenniki-prikarpatta/ludkevic-maria/licilka-ludkevic; Сенатович О. Їде заєць до малечі — https://web.archive.org/web/20180705114324/http://nash-sovet.com/deti/dlya-ditey/lichulku-dlya-ditey.html
С. 79. *Чубай Г.* Раз і два. Раз і два — http://doshkolenok.kiev.ua/schitalki/241-lichulku.html; Марія Пономаренко «Лічилка» — http://formula.co.ua/uk/category/rhymes-and-tongue-twisters
С. 80. *Поволоцький Г.* — https://web.archive.org/web/20180705114753/http://chl.kiev.ua/pub/Publication/Show/438
С. 82. *Коломієць Т.* Олівці — https://web.archive.org/web/20180705114909/http://chytanka.com.ua/ebooks/index.php?action=url/view&url_id=1726
С. 84. *Магера М.* Бабусин помічник — https://web.archive.org/web/20180705115029/http://odb.km.ua/?dep=1&dep_up=563&dep_cur=952
С. 86. *Сингаївський М.* Що сказало сонце — https://web.archive.org/web/20180705115308/http://bibliokid.if.ua/chytay/virshi-ta-opovidannya-pro-lito/virshi-pro-lito/start-6.html
С. 88. *Коцюбинський А.* Чий Максимко? — https://web.archive.org/web/20180705115451/http://chl.kiev.ua/pub/Publication/Show/485
С. 90. За мотивами української народної казки «Лисичка і глечик» — https://web.archive.org/web/20180705115545/http://proridne.org/
С. 91. *Герасименко М.* Магніт // Магніт / М. Герасименко. — К. : 1986, с. 15.
С. 92. *Верховень В.* Канікули! — http://posnayko.com.ua/ru/reader/knizhnaya-polka/stihotvoreniya-o-lete-i-kanikulah/kanikuly-715.html

Навчальне видання

Кравцова Надія Михайлівна, **Придаток** Ольга Дмитрівна

Українська мова
Буквар
У 2-х частинах
Частина 2

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено
Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Редактори: *Леся Вознюк*, *Галина Сапун*
Літературний редактор *Інна Атаманюк*
Верстання: *Дарія Янік*
Художники: *Олександр Курило*, *Юлія Литвин*, *Людмила Ткач*,
Олена Сажко, *Оксана Корнєєва*, *Світлана Бедна*, *Олена Демчак*
Дизайн обкладинки: *Олена Демчак*, *Світлана Бедна*

Формат 70×100/16. 7,78 ум. др. арк., 6,61 обл.-вид. арк. Тираж 20701. Замовлення №0218173
Видавець Редакція газети «Підручники і посібники».
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.
Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.
Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.
Тел.: (0352) 42-43-76; 097-50-35-376
pip.bookpost@gmail.com

Віддруковано у Державному видавництві "Преса України"
03047, м. Київ, просп. Перемоги, 50
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №310 від 11.01.2001р.